

2652915
Kriminalomsorgsdirektoratet
Ole Bogers vei 7
2214 KONGSVINGER

Deres referanse

Vår referanse
17/00009-247

Vår dato
12.03.2018

Hørings svar - forslag til retningslinjer til forskrift om narkotikaprogram med domstolskontroll

Fellesorganisasjonen(FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for 28.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Forslag til retningslinjer er forelagt FOs medlemmer i kriminalomsorgen og bygger i all hovedsak på tilbakemeldinger fra disse.

FO er glad for at retningslinjer snart er på plass. Narkotikaprogram med domstolskontroll ND, ble gjort landsdekkende, med tilbakevirkende kraft til 12. februar 2016. Mangelen på retningslinjer har vært en stor utfordring, og vi mener forslag til retningslinjer i hovedsak framstår som godt gjennomarbeidet.

Vi vil videre i høringssvaret kommentere konkret på forslagene.

§ 2 Virkeområde

Side 1, siste avsnitt. Her bør siste setning samsvare med første setning i samme avsnitt, og endres til: *Det skal også søkes nødvendig veiledning under straffegjennomføringen.* FO foreslår denne endringen fordi et SKAL-samarbeid i alle saker framstår u hensiktsmessig. Dette kan være hensiktsmessig så lenge ND er forholdsvis nytt for friomsorgskontorene, men retningslinjene skal også gjelde framover når friomsorgskontorene selv blir erfarne i ND-saker. Derfor vil veiledningsbehovet naturlig avta. For friomsorgskontorene er det mer hensiktsmessig med erfaringsamling/ erfaringsutveksling med andre friomsorgskontor for å se hvordan man løser ulike problemstillinger med samme forutsetninger.

§3 Hvem skal idømmes ND

Personer som dømmes for overtredelser av minst ett av alternativene i straffeloven kapittel 25 og 26 skal ikke idømmes ND. I kap. 26 er det ingen unntak, mens det i kap. 25 kan gjøres unntak når forholdet er av mindre alvorlig karakter. Burde det her vært en presisering her av hva mindre alvorlig karakter kan være?

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

§ 4 Forvaltningssamarbeidet

NAV bør nevnes spesielt, eksempelvis med henvisning til informasjonsheftet *NAV – med blikk på kriminalomsorg* som blant annet gjør rede for innsatte og domfeltes rettigheter iht. NAV.

§ 5 Personundersøkelse

Generelt s. 3 andre avsnitt. Vi foreslår dette erstattet med: «Personundersøker i ND-saker er en omfattende prosess, og det vil være behov for flere møter med siktede». Både personundersøkelser for mindreårige og forvaringspersonundersøkelser er krevende og omfattende. Det er derfor uheldig å sammenligne personundersøkelser.

Egnetthetsvurdering:

Dette avsnittet er godt og grundig drøftet. Under egnetthetsvurdering tredje avsnitt står det at siktedes pasientrettigheter **må** kartlegges. I denne fasen kan det være vanskelig at dette er et absolutt krav, og vi anbefaler at det står **bør**.

Kommentarer:

Andre avsnitt i andre setning foreslås

«Siktedes rusavhengighet bør kunne dokumenteres, blant annet ved hjelp av kilder eller egen fagkompetanse».

I tredje avsnitt andre setning foreslås «Siktedes behandlingsbehov må kartlegges». Det er ofte ikke tid til å kartlegge pasientrettigheter (som vurderes av spesialisthelsetjenesten) under personundersøkelsen (PU). Vi mener det heller ikke er hensiktsmessig i de saker det åpenbart er snakk om evt. deldom.

Det å kunne tilby et godt innhold er en forutsetning. Her bør det presiseres at om dette ikke er mulig, skal vedkommende ikke vurderes som egnet for ND. Det vil være til hjelp i vårt møte med domstolen, eksempelvis i saker hvor siktede/tiltalte bor slik til at samarbeidsparter nevnt i § 4 ikke er tilgjengelige i tilstrekkelig grad (geografisk avstand).

I avsnitt 7, under egnetthetsvurdering, er det veldig positivt at det er tatt med at vilkår skal være gjennomførbare og kontrollerbare.

§ 7 Gjennomføringsfaser

I andre avsnitt under iverksettingsfasen står det at domfelte i alle saker skal ha tilbud om BRIK-kartlegging, og slik kartlegging bør forsøkes gjennomført i løpet av første fase. I forkant av dom på ND har alle domfelte gjennomført en dyptgående personundersøkelse. Dette er en mer omfattende kartlegging av den domfeltes livssituasjon enn en BRIK kartlegging. Vi stiller derfor spørsmålstegn ved hensikten i å utføre en BRIK kartlegging i denne fasen av ND. Det vil kanskje være mer hensiktsmessig ved faseoverganger senere i soningen.

Generelt

Vi vurderer at overgang til neste fase forutsetter en **tydelig** bedring i funksjonsnivå, ikke en viss. Dette gjelder spesielt mellom 1. og 2. fase.

Iverksettingsfasen

Når det er idømt deldom bør det etter vår vurdering avholdes startmøte kort tid før domfelte (prøve-)lølslates fra fengsel. Dette for å få en god start på

straffegjennomføringen, og i særdeleshet i saker hvor domfelte ikke ble funnet egnet/i målgruppa av friomsorgen, og det følgelig ikke er presisert vilkår til fasen.

Stabiliseringsfasen

Før overføring til ansvarsfasen bør domfelte vise tydelige framskritt med henblikk på rusmestring. Om vi ikke på dette tidspunkt er tydelige på progresjonskrav, vil domfelte ha dårlig utgangspunkt for å stå i videre straffegjennomføring hvor det gis mer ansvar til den enkelte.

Videreføringsfasen

Vi mener det gjennom hele straffegjennomføringen må jobbes for å etablere en stabil og forutsigbar kontakt med hjelpeapparatet.

Individuell plan er en rettighet som er hjemlet i blant annet helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven. Vi foreslår følgende formulering:

«Kriminalomsorgen skal, dersom det anses hensiktsmessig, søke å forplikte ansvarlige samarbeidsparter slik at individuell plan utarbeides i henhold til de rettigheter domfelte har iht. Lov om psykisk helsevern, helse- og omsorgstjenesteloven m.v.».

§ 8 Gjennomføringsplan

I dette avsnittet bør man også se på begrepene vilkår og innhold. I avsnitt 4 står det «Gjennomføringsplanen skal inneholde krav til domfelte, vilkår fastsatt i dommen/kjennelsen og en konkretisering av **disse**... (disse viser tilbake til vilkår, men her burde det heller stått **innhold**, når man ser at setningen fortsetter med spesifisering av oppmøtehyppighet, behandling eller sysselsetting, hyppighet av ruskontroll med videre.

Når vilkår er foreslått i personundersøkelse og bekreftet i dom, er det i mange saker unødig å avvente startmøte for å utarbeide gjennomføringsplan. Denne vil være tema i de første møter med domfelte, møter friomsorgen gjerne har allerede i påvente av rettskraftig dom (da på friomsorgens forespørsel og etter samtykke fra domfelte) – og alltid i forkant av startmøte. Ikke minst ved deldom bør denne tilstrebes utarbeidet under soning av ubetinget del og være klar før rettsmøtet.

§ 9 Innhold

Med henvisning til målgruppe og formål med ND-dom, bør det være et krav at friomsorgen etablerer ansvarsgruppe, om slik ikke finnes. En domfelt som ikke er i behov av ansvarsgruppe kan vanskelig tenkes å være i målgruppa for ND-dom.

§ 10 Domstolkontroll

Friomsorgen har god erfaring med å estimere fasens varighet, i samråd med dommer og domfelte. Å fastsette en dato flere måneder fram i tid vurderes ikke hensiktsmessig, da endringer og uforutsette hendelser nødvendigvis vil oppstå. Friomsorgen opplever at domstolen også finner slik praksis hensiktsmessig.

Vi foreslår at setningen «Kriminalomsorgen bør legge til rette for bruk av videokonferanse» endres til «Kriminalomsorgen bør undersøke muligheten for bruk av videokonferanse i tingrettene».

§ 11 Krav til domfelte

Oppmøte

Frimsorgen oppsøker i dag domfelte på bopel ved to straffereaksjoner/ gjennomføringsformer; forvaring og hjemmesoning jfr Strl § 16. Hjemmebesøk utføres da i kontrolløyemed. Det kan nevnes at forvaringsdømte ikke er pliktige til å slippe frimsorgsansatte lenger inn i boligen enn i yttergangen. Praksis i dag er at frimsorgen ikke oppsøker ND-domfelte på bolig. Dette fordi det tilligger domfelte selv et ufravikelig ansvar i å opprettholde kontakt med frimsorgen.

Fravær ved sykdom,

I første setning foreslås det å legge til **hvis ikke annet er avtalt** (etter tre dager etter fraværet).

Søknad om fravær fra ND

Første setning foreslås endret til «Kriminalomsorgen kan gi fritak fra ND når det foreligger gode velferdsgrunner eller det synes hensiktsmessig og sikkerhetsmessig ubetenkelig for en god gjennomføring av straffen». I de tilfellene kan det være hensiktsmessig å etablere kontakt og oppfølging av frimsorgskontoret som ligger i nærheten av reisemålet. Frimsorgen bør også ha myndighet til å innvilge utenlandsreise der de finner det hensiktsmessig og forsvarlig.

Økonomiske forhold

Det foreslås å bruke samme formulering som ved samfunnsstraff: Domfelte skal selv dekke reiseutgifter i forbindelse med gjennomføringen av straffen. Kriminalomsorgen skal dekke utgiftene dersom domfelte ikke selv har midler.

§ 12 Iverksetting

Ved soning av deldommer bør frimsorgen tilstrebe å iverksette forberedelser til (prøve-) løslatelse i samråd med fengselet. Det kan være hensiktsmessig om kriminalomsorgsdirektoratet pålegger alle fengsler og sørge for at det er rutiner for dette.

§ 14 Straffbare handlinger

Brudmelding til politiet bør kun sendes dersom alvorligheten i forholdet tilsier det. På lik linje med brudmelding i dommer på betinget fengsel med vilkår om program mot ruspåvirket kjøring (RK) bør dette i så tilfelle gjøres etter dialog med påtale. Påtalemyndighetens vurdering tillegges stor vekt. Tilsvarende vurdering gjøres i dommer på samfunnsstraff.

For øvrig mottar politiet kopi av dom på ND, hvor prøvetid løper fra domsdato, og bør forventes å ha den nødvendige oversikt. Fengselet varsler politiet ved (prøve-) løslatelse fra deldom på ND.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Rådgiver